EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 29.10.2009
COM(2009) 590 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

IKGADĒJAIS ZIŅOJUMS PAR PIRMSPIEVIENOŠANĀS STRUKTŪRPOLITIKAS INSTRUMENTU (ISPA) 2008

[SEK(2009)1443]

SATURS

1. Jauni *ISPA* projekti 5
2. Jaunas saistības 5
3. Projekti, kas finansēti no 2005. līdz 2007. gadam 5
4. Maksājumi 6
5. Kopsavilkuma tabulas 7
6. Tehniskās palīdzības sniegšanas veidi un metodes 8
7. Tehniskās palīdzības sniegšana pēc saņēmējvalsts iniciatīvas 8
8. Tehniskā palīdzība pēc Komisijas iniciatīvas 9
9. Īstenošana 10
10. Projektu uzraudzība 10
11. Finanšu vadība un kontrole, ieskaitot *EDIS* 11
12. Riska novērtējums 11
13. Eiropas Revīzijas palātas atzinumi 12
14. Līdzfinansēšanas partneri – EIB, ERAB un *KfW* 12
15. Publiskais iepirkums 13
16. Konkurences politika 13
17. Vides politika 13
18. Transporta politika 14
19. Reklāmas pasākumi 15

Ievads

Pēc 2004. gada jūnijā notikušās Eiropadomes sanāksmes Briselē, kurā Horvātijai piešķīra *kandidātvalsts* statusu, šī valsts kopš 2005. gada 1. janvāra ir saņēmusi *ISPA* atbalstu. Tādējādi Horvātija ir sekojusi iepriekšējām *ISPA* atbalsta saņēmējvalstīm, kuras saņēma *ISPA* atbalstu kopš šī instrumenta izveides brīža 2000. gadā. Bulgārija un Rumānija 2007. gada 1. janvārī kļuva par Eiropas Savienības dalībvalstīm un pārtrauca saņemt pirmspievienošanās finansējumu, tostarp *ISPA* atbalstu. Pēc abu minēto valstu pievienošanās Horvātija kļuva par vienīgo *ISPA* fondu atbalsta saņēmēju. Tādēļ šajā ziņojumā iekļautas vienīgi Horvātijā veiktās *ISPA* darbības.

Projektu īstenošanas jomā 2008. gads Horvātijā nesa būtiskus uzlabojumus, tika parakstīti vairāki svarīgi līgumi, sākās projektu fiziskā īstenošana un tika veikti pirmie starpposmu maksājumi. Konkursu organizēšana un līgumu slēgšana aizvien vēl norit lēnāk nekā cerēts, arvien sastopama slikta pārvaldība un koordinācija, kā arī atbilstoša personāla trūkums. Tomēr, neskatoties uz problēmām, pagājušajā gadā panākts stabils progress. 2008. gada sākumā 11 no kopumā 24 visiem projektiem paredzētajiem konkursiem bija vai nu sākti vai pabeigti, un 3 līgumi par darbiem bija parakstīti un atradās izpildē. Līdz 2008. gada beigām sākto vai pabeigto konkursu skaits jau bija pieaudzis līdz 18, un izpildē atradās kopumā 13 parakstītie līgumi. Turklāt jāpiemin, ka konkursu organizēšana un līgumu slēgšana bija pabeigta 3 no 6 *ISPA* projektiem.

Šķiet, ka īstenošanas aģentūras pārveide no Centrālās finanšu un līgumu daļas (*CFCU* – Finanšu ministrijas struktūrā izveidota iestāde) par Centrālo finanšu un līgumu aģentūru (*CFCA* – valdības aģentūra) nesniedz cerēto tūlītējo rezultātu. Neskatoties uz to, ka jaunajā aģentūrā algas ir lielākas nekā citās valdības institūcijās, *CFCA* aizvien vēl ir grūtības gan pieņemt darbā atbilstošu personālu, gan nodrošināt tā neaizplūšanu. Lai uzlabotu situāciju, pastiprināja papildu darbā pieņemšanas pasākumus un ar Eiropas Komisijas (EK) delegācijas palīdzību noritēja personāla tālākapmācība.

ISPA projektu īstenošanu ietekmējošs faktors bija arī sagatavošanās darbi Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA*) ieviešanai. Tika atzīts, ka minētā gatavošanās daļēji novērsa dažu *ISPA* projektu īstenošanā iesaistīto vadošo iestāžu uzmanību, jo nācās reorganizēt personālu, lai iegūtu akreditāciju *IPA* fondu apsaimniekošanai.

ISPA budžets

Saskaņā ar Komisijas grāmatvedības sistēmu, kas sadalīta pēc darbības jomām, *ISPA* instrumenta budžetu nodrošināja divās budžeta pozīcijās: funkcionālā budžeta pozīcijā B13.01.04.02 un darbības budžeta pozīcijā B13.05.01.01. Pirmajā pozīcijā paredzēti līdzekļi, lai segtu tehniskās palīdzības (TP) administratīvās izmaksas, galvenokārt EK delegāciju darbības stiprināšanai. Tā beidzās 2006. gadā. Otrajā pozīcijā ietvertas maksājumu apropriācijas, kas Horvātijai bija pieejamas, lai nodrošinātu efektīvu *ISPA* īstenošanu un darbību.

Budžeta pozīcijā B13.05.01.01, kurā 2008. gadā bija pieejami EUR 7 888 041,30, ietverti visi izdevumi par infrastruktūras projektu (pasākumu) līdzfinansēšanu.

***1. tabula. ISPA* budžets 2008. gadā (EUR)**

Budžeta pozīcija	Īstenotie maksājumi
Funkcionālā budžeta pozīcija B 13.01.04.02 (slēgta 2006. gadā)	0
Darbības budžeta pozīcija B 13.05.01.01	**7 888 041,30**
Kopā	**7 888 041,30**

Projektu finansēšana

1. JAUNI *ISPA* PROJEKTI

2008. gadā nepieņēma jaunus *ISPA* projektus.

2. JAUNAS SAISTĪBAS

2008. gadā nepieņēma jaunas saistības projektiem vides vai transporta nozarē, jo *ISPA* instruments 2006. gadā beidzās.

3. PROJEKTI, KAS FINANSĒTI NO 2005. LĪDZ 2007. GADAM

Komisija, pamatojoties uz Horvātijas iesniegtajiem priekšlikumiem, no 2005. līdz 2006. gadam apstiprināja pavisam 6 projektus. Trīs no šiem projektiem attiecas uz vides nozari, divi — uz transporta nozari un viens ir horizontāls TP pasākums (uzraudzības statūtos paredzēto *ISPA* uzraudzības komiteju organizēšana un atbalsts *ISPA* īstenošanas aģentūrām). Kopējie pieļaujamie ieguldījumi šajos projektos ir EUR 123,052 miljoni, no kuriem EUR 59 miljoni jeb 47,9 % ir *ISPA* piešķīrumi. Komisija līdz 2006. gada beigām bija uzņēmusies saistības 100 % apmērā no Horvātijai paredzētajiem *ISPA* līdzekļiem laika posmā no 2005. līdz 2006. gadam, vienmērīgi sadalot šīs saistības starp vides un transporta nozari.

2. tabula. **Horvātijā apstiprinātie projekti no 2005. līdz 2006. gadam[1] (EUR)**

Nozare	Projektu lēmumu skaits	Pieļaujamās izmaksas	*ISPA* ieguldījums	Vidējā piešķīrumu likme %	Saistības
Vide	3	46 287 701	29 466 355	63,65	29 466 355
Transports	2	76 502 738	29 271 310	38,26	29 271 310
Horizontāla TP	1	262 335	262 335	100	262 335
Kopā	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**47,94**	**59 000 000**

[1] Kopš 2006. gada jauni projekti nav apstiprināti, jo tanī gadā beidzās *ISPA* programma.

4. MAKSĀJUMI

Katra investīciju projekta maksājumos kopā ir ietverti divi avansa maksājumi 20 % apmērā no *ISPA* ieguldījuma un starpposma maksājumi (t.i., atmaksātie maksājumi) līdz 80% apmērā (un izņēmuma gadījumos līdz 90 %) no ieguldījuma, kā arī galīgais maksājums pēc projekta noslēgšanas. Horvātijā apstiprinātajiem *ISPA* projektiem 2008. gadā veica maksājumus EUR 7,88 miljonu apmērā, kas ir 13,3 % no atbilstošajiem *ISPA* piešķīrumiem. Tas krasi atšķiras no iepriekšējā gada apjoma – tikai EUR 124 629.

Tādējādi 2008. gadā *ISPA* pasākumu īstenošanā bija vērojami labāki sasniegumi. Līdz ar to pieauga pieteikumu skaits otrā avansa maksājuma un starpposma maksājumu saņemšanai. Starpposmu maksājumi ir īpaši svarīgi, jo tie izriet no faktiskās projekta īstenošanas (t.i. rēķinu apmaksa), nevis no avansa maksājumu pārskaitījumiem, kā tas pārsvarā notika līdz 2008. gadam. Līdz 2005.-2008. gada perioda beigām Horvātijai izmaksāja kopumā EUR 14 083 747,30, kas ir 28,87 % no minētajā periodā īstenotajām budžeta saistībām (EUR 59 miljoni) un divreiz vairāk nekā 2007. gadā izmaksātais apjoms.

***3. tabula.* Maksājumi (EUR)**

Nozare	2005.-2007.	2008.	Kopā 2005.-2008.
Vide	3 043 266	2 443 261,00	5 486 527,00
Transports	2 975 344	5 412 008,30	8 387 352,30
TP	177 096	32 772,00	209 868,00
Kopā	**6 195 706**	**7 888 041,30**	**14 083 747,30**

5. KOPSAVILKUMA TABULAS

Turpmāk 4. tabulā sniegts pārskats par *ISPA* intervences pasākumiem gan 2008. gadā, gan laikā no 2005. līdz 2008. gadam.

4. tabula. **Horvātijā apstiprinātie projekti no 2005. līdz 2008. gadam (EUR)**

Apakšnozare	Projektu skaits	Pieļaujamās izmaksas	*ISPA* ieguldījums	2008.		2005. – 2008.	
				Saistības	Maksājumi	Saistības	Maksājumi
Vide							
Ūdens	0	0	0	0	0	0	0
Ūdens un notekūdeņi, iesk. to apstrādi	1	36 000 000	22 500 000	0	2 250 000	22 500 000	4 500 000
Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	0	0	0	0	0	0	
Cietie atkritumi	1	8 823 601	6 000 049	0	0	6 000 049	600 005
Gaisa kvalitāte	0	0	0	0	0	0	
Horizontālie	1	1 464 100	966 306	0	193 261	966 306	386 522
Nozarē kopā	**3**	**46 287 701**	**29 466 355**	**0**	**2 443 261,00**	**29 466 355**	**5 486 527**
Transports							
Sauszemes transports	0	0	0	0	0	0	
Dzelzceļa transports	1	75 761 000	28 789 180	0	5 412 008,3	28 789 180	8 290 926,3
Sauszemes un	0	0	0	0	0	0	
Iekšējo ūdensceļu	0	0	0	0	0	0	
Lidostas	0	0	0	0	0	0	
Horizontālie	**1**	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426 00
Nozarē kopā	**2**	**76 502 738**	**29 271 310**	**0**	**5 412 008,3**	**29 271 310**	**8 387 352,3**
Horizontālie							
TP	**1**	262 335	262 335	0	32 772	262 335	209 868
KOPĀ	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**0**	**7 888 041,3**	**59 000 000**	**14 083 747,3**

Tehniskā palīdzība

6. TEHNISKĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAS VEIDI UN METODES

Tehniskās palīdzības pasākumi ir svarīgi *ISPA* projektu sekmīgas plānošanas un īstenošanas nodrošināšanai. Pasākumi ir orientēti uz projektu sagatavošanu un īstenošanu līdztekus atbalsta saņēmēja ciešai iesaistīšanai, tādējādi piemērojot principu "mācīties darot". Turklāt, atbalstot institucionālo stiprināšanu un administratīvās spējas veicināšanu, *ISPA* palīdz saņēmējvalstīm sagatavoties kohēzijas politikas instrumentu, šajā gadījumā īpaši Kohēzijas fonda, īstenošanai.

Izmanto divas tehniskās palīdzības metodes:

- tehniskā palīdzība, ko sniedz pēc saņēmējvalsts iniciatīvas un kura ir tieši saistīta ar projektu finansēšanu, t.i., projektu sagatavošanu/ izstrādi un tehnisko palīdzību administratīvās spējas veicināšanai;

- tehniskā palīdzība, ko sniedz pēc Komisijas iniciatīvas un kura lielākoties saistīta ar EK delegācijas darbību, tostarp projektu novērtējumu.

7. TEHNISKĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA PĒC SAŅĒMĒJVALSTS INICIATĪVAS

Projektu sagatavošana un institucionālā stiprināšana

Projektu sagatavošanas TP pasākumiem ir jānodrošina, lai saņēmējvalstis iesniegtu Komisijai projekta koncepcijas, vadības un darbības ziņā finansiāli un tehniski augstvērtīgus projektus *ISPA* finansējuma saņemšanai. Vajadzības gadījumā šajos pasākumos var ietvert stratēģisku pētījumu izstrādi attiecībā uz (apakš)nozarēm, kurās var saņemt *ISPA* finansējumu. Turklāt tie parasti ir orientēti uz kvalitatīvu projektu iestrādņu izveidi, savlaicīgi sniedzot pietiekamu daudzumu piemērotu projektu, lai ļautu saņēmējvalstij pilnībā veikt saistības un apgūt pieejamos fondus. Šādas spēcīgas iestrādes projektu sagatavošanā ir svarīgas arī sekmīgai *IPA* īstenošanai. Šādā aspektā mērķis diviem no trim tehniskās palīdzības pasākumiem, kurus pašlaik īsteno, ir sagatavot *IPA* projektu iestrādes vides un transporta nozarē. Trešā pasākuma mērķis ir attīstīt *CFCA* institucionālo spēju, kas vajadzīga *ISPA* projektu vadībai un īstenošanai.

No 2005. gada līdz 2006. gadam apstiprināto, projektu sagatavošanai paredzēto TP pasākumu kopējais skaits ir 2, to kopējās pieļaujamās izmaksas ir EUR 2 205 838, no tām EUR 1 448 436 (65,6 %) ir *ISPA* finansējums. No 2005. gada līdz 2006. gadam apstiprināts viens institucionālās spējas veidošanai paredzētais tehniskās palīdzības pasākums, tā kopējās pieļaujamās izmaksas ir EUR 262 335, kas 100 % apmērā saņemti no *ISPA*.

5. tabula. **Tehniskās palīdzības pasākumi pēc Horvātijas iniciatīvas 2005.—2008. gadā (EUR)**

Apakšnozare	Projektu skaits	Pieļaujamās izmaksas	*ISPA* ieguldījums	Saistības (2008.)	Maksājumi (2008.)	Saistības (2005.-2008.)	Maksājumi (2005.-2008.)
Vide							
Nozarē kopā	1	1 464 100	966 306	0	193 262,00	966 306	386 522,00
Transports							
Nozarē kopā	1	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426,00
Horizontāla TP							
Nozarē kopā	1	262 335	262 335	0	32 772,00	262 335	209 868,00
KOPĀ	3	2 468 173	1 710 771	0	226 034,00	1 710 771	692 816,00

8. TEHNISKĀ PALĪDZĪBA PĒC KOMISIJAS INICIATĪVAS

Kopš *ISPA* sākuma tehniskā palīdzība pēc Komisijas iniciatīvas vai Komisijas vārdā bija vērsta uz to, lai ļautu EK delegācijai veikt iepriekšēju kontroli (tostarp projektu novērtējumus) atbilstoši Kopienas fondu pārvaldības standartiem. Kopš 2006. gada *ISPA* nav finansējusi šādus tehniskās palīdzības pasākumus. Visi šādi tehniskās palīdzības pasākumi kopš tā laika tika finansēti no *IPA*.

Vadība un īstenošana

9. ĪSTENOŠANA

Pirmos divus projektus Horvātijā apstiprināja 2005. gada decembrī, un četrus gala projektus apstiprināja 2006. gada jūlijā un septembrī. Līdz 2008. gada beigām sāka īstenot 4 no 6 *ISPA* projektiem, tostarp 2 no 3 infrastruktūras projektiem. Turklāt noritēja konkursu procedūra vēl 5 līgumiem, tostarp 2 gala projektiem, kuriem līdz šim brīdim nav noslēgti līgumi.

Individuālo līgumu piešķiršanas ātrums konkursu kārtībā vēl aizvien bija nevienmērīgs. Vienā gadījumā nācās atlikt projekta pamatlīguma parakstīšanu, jo kavējās atbilstošā pārraudzības līguma noslēgšana. Bija aizkavēšanās arī ar citiem konkursiem, jo bija atkārtoti jāiesniedz novērtējuma ziņojumi un jāveic grozījumi konkursa dokumentācijā. Kādā citā gadījumā konkursu nopietni aizkavēja atbilstošu pieteikumu trūkums. Tomēr minētās problēmas raksturīgas visiem konkursiem un ataino vēl salīdzinoši mazo *CFCA* pieredzi projektu īstenošanā, un tādēļ tam nevajadzētu piešķirt pārāk lielu nozīmi. Būtiskākais ir tas, ka lielākajai daļai projektu ir sākusies īstenošanas fāze, kas ir nozīmīgs pavērsiens *ISPA* īstenošanā Horvātijā.

No 2008. gada sākuma *ISPA* īstenošanas aģentūra Horvātijā saskārās ar pieredzējuša personāla trūkumu un sliktu pārvaldi. Problēmas rodas arī tādēļ, ka galīgajiem saņēmējiem trūkst pieredzes starptautisku konkursu sagatavošanā un organizēšanā. Jāatzīmē, ka Horvātijas iestādes centušās minētās problēmas risināt, pēc vajadzības aizvietojot personālu un veicot papildu apmācību galīgajiem saņēmējiem.

10. PROJEKTU UZRAUDZĪBA

Projektu īstenošanas efektivitātes un attīstības izvērtēšanas vispārējo uzraudzību papildina regulāras sanāksmes EK delegāciju birojos, īstenošanas iestāžu iesniegtie uzraudzības ziņojumi, Komisijas darbinieku veiktie apmeklējumi uz vietas un oficiāla uzraudzība, ko veic divreiz gadā *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmēs Horvātijā, kā arī no īstenošanas iestādes saņemtie ikgadējie *ISPA* ziņojumi par katru projektu.

Līdz *ISPA* fondu pārvaldības pilnīgai decentralizācijai (izmantojot paplašināto decentralizētās īstenošanas sistēmu – *EDIS* tikai ar Komisijas veikto pēckontroli) EK delegācijas personāls Horvātijā turpinās pildīt būtisku lomu *ISPA* pasākumu ikdienas pārvaldes, īstenošanas un uzraudzības pārraudzībā. Horvātijas iestāžu nekonsekventās un ilglaicīgās *ISPA* pasākumu neuzticamās vadības rezultātā pastāv uzskats, ka tuvākajā nākotnē jāturpina konkursu organizēšanas un līgumu slēgšanas iepriekšējas kontroles. Pāreja uz *EDIS* būs atkarīga no uzlabojumiem esošās decentralizētās īstenošanas sistēmas (*DIS*) struktūras darbībā ar EK delegācijas iepriekšējām kontrolēm. Ņemot vērā visu minēto, nav paredzams, ka Horvātija sasniegs *EDIS* agrāk nekā 2010. gada otrajā pusgadā.

Horvātijā 2008. gadā notika divas *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmes: viena — jūnijā un otra — novembrī. Galvenie jautājumi, kurus noskaidroja šajās sanāksmēs,

bija būtisks uzlabojums projekta līgumu piešķiršanā un veiktajos maksājumos; vajadzība paplašināt N+2 likumu attiecībā uz vienu projektu, jo konkursa izsludināšanas procesā radušās grūtības, kuras līgumslēdzēja iestāde nevar ietekmēt; fakts, ka visiem *ISPA* projektiem izpildīti visi finansēšanas memorandā iekļautie 8. panta kritēriji; vajadzība iesniegt izmaiņu pieprasījumus par diviem finansēšanas memorandiem; vajadzība uzlabot *ISPA* uzraudzības ziņojumu datu kvalitāti, kā arī to pasniegšanu; vajadzība piešķirt atlikušos nozares līgumus, lai nodrošinātu visu darbu pabeigšanu atbilstošā finansēšanas memoranda spēkā esamības laikā. Jāatzīmē, ka konkursu gaitā notika vairāki neparedzēti incidenti, kas divos nozares projektos radīja īpašas grūtības. Tomēr, atšķirībā no iepriekš minētā, lielākajā *ISPA* projektā patlaban visi līgumi ir piešķirti un notiek nepārtraukta darbu īstenošana.

11. FINANŠU VADĪBA UN KONTROLE, IESKAITOT *EDIS*

Galvenās prasības gan attiecībā uz finanšu vadību un kontroli, gan uz pārkāpumu novēršanas procedūru, reglamentē *ISPA* regulas un finansēšanas memoranda III pielikuma noteikumi, kas ir piemērojami saskaņā ar Komisijas veiktās iepriekšējās kontroles kārtību. Šīs prasības ir ļoti līdzīgas Kohēzijas fondam un struktūrfondiem piemērojamajām prasībām. Galvenie elementi attiecas uz iekšējo finanšu kontroles sistēmu un procedūru izveidi, kas var nodrošināt caurskatāmas un nediskriminējošas iepirkuma procedūras, deklarēto izdevumu precizitāti, attiecīgas iekšējās revīzijas iespējas, pietiekamu revīzijas dokumentāciju un atbilstīgu pārkāpumu novēršanas procedūru.

Ņemot vērā *ISPA* projektu īstenošanas lēno attīstību, nolēma, ka Horvātijā 2008. gadā neveiks *ISPA* revīzijas. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta Revīzijas daļa galveno uzmanību 2008. gadā vērsa uz sagatavošanas darbiem *IPA* ieviešanai Horvātijā. Neskatoties uz to, EK delegācijā Zagrebā notika iekšējā revīzija. Galvenais minētās revīzijas secinājums bija, ka delegācija efektīvi pārvalda *ISPA* projektus. Turklāt EK delegācijai ieteica veikt lielāku spiedienu uz Horvātijas iestādēm, lai paātrinātu projektu īstenošanu, kā arī sniegt īstenošanas iestādei papildu apmācību par kvalitātes kontroli. Vēl viens konstatējums bija saistīts ar grūtībām, ar kādām EK delegācija saskārās, nodrošinot piemērotu personālu. Tas izrietēja no garajām, neelastīgajām un ierobežotajām darbā pieņemšanas procedūrām, kuras EK delegācijai ir pienākums izmantot.

DIS

Īstenošanas aģentūras Horvātijā, *CFCA* prasība par *DIS* akreditāciju atbilst Finanšu regulas 164. panta noteikumiem. Komisija 2006. gada 13. februārī piešķīra *DIS* akreditāciju.

12. RISKA NOVĒRTĒJUMS

2008. gadam un turpmākajiem gadiem paredzētā revīzijas stratēģija balstās uz *ISPA* īstenošanas situācijas analīzes rezultātiem un ar *ISPA* īstenošanu saistītajiem Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta Revīzijas direktorāta mērķiem. Revīzijas stratēģijā noteikti mērķi, kurus definējusi Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta augstākā vadība. Šie mērķi ir definēti, pamatojoties uz detalizētām diskusijām ar

darbībā iesaistītajiem direktorātiem un šajās diskusijās apmainoties ar informāciju par varbūtējo risku. Revīzijas stratēģijā ir paredzētas arī darbības šo mērķu sasniegšanai, ņemot vērā apzinātos riskus. Kopumā, īstenojot šo stratēģiju, risks ir samazināts līdz minimumam. 2008. gadā revīzijas neveica, jo īstenošanas attīstība bija ierobežota.

Saskaņā ar iepriekšējas apstiprināšanas sistēmu prioritāte ir nodrošināt, lai darbotos pietiekamas kontroles procedūras saistībā ar projektu īstenošanu un maksājumiem. Tomēr pirmspievienošanās fondu vadība ir saistīta ar tai raksturīgu risku, jo līdzekļus piešķir dažādas organizācijas un sistēmas. Izdevumu atbilstību nosaka atbilstība Kopienā un valstu līmenī pieņemtajiem noteikumiem un nosacījumiem, un tā rezultāts var būt sarežģītība un nepareizas interpretēšanas risks. Patlaban Horvātijas iestādes plāno iesniegt pieteikumu, lai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1266/1999 noteikumiem 2010. gada otrajā pusē atteiktos no *ISPA* projektiem piemērojamājām iepriekšējām kontrolēm.

13. EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ATZINUMI

Horvātijā 2008. gadā neveica ne apmeklējumus, ne revīzijas.

14. LĪDZFINANSĒŠANAS PARTNERI – EIB, ERAB UN *KFW*

Ņemot vērā šo aizdevējiestāžu pieredzi projektu sagatavošanā un īstenošanā, Komisija regulāri sazinājās ar šīm iestādēm gan horizontālā līmenī, lai koordinētu politiskus un metodiskus jautājumus saistībā ar plānošanu un īstenošanu, gan valsts līmenī. Šo banku speciālistu prasmes strukturēt finansējuma piešķīrumu/aizdevumu kombinācijas, ieskaitot valsts un privātā sektora partnerattiecību pasākumus, ir ārkārtīgi noderīgas, lai uzlabotu *ISPA* finansēto projektu kvalitāti. Tomēr EIB Horvātijā nav iesaistīta nevienā *ISPA* projektā.

ERAB ir vienīgā starptautiskā finanšu iestāde, kura Horvātijā ir aktīvi iesaistīta *ISPA* projektā, sniedzot EUR 10 miljonu aizdevumu 2005. gadā apstiprinātam projektam vides jomā – ”*Karlovac* ūdens un notekūdeņu attīrīšanas programma.”

Ieguldījums Kopienas politikā

15. PUBLISKAIS IEPIRKUMS

Jau no *ISPA* darbības sākuma visgrūtākais uzdevums ir bijis izpildīt juridiskās prasības, lai nodrošinātu pareizus, taisnīgus un pārredzamus publiskos iepirkumus, kā tas noteikts Eiropas Komisijas Praktisko vadlīniju noteikumos (*PRAG*). Daudzos gadījumos atbilstības nodrošināšana ES iepirkuma principiem ir bijusi saistīta ar *ISPA* projektu īstenošanas kavēšanos. Komisijas dienestiem, it īpaši EK delegācijai Zagrebā, bieži nācās iejaukties ne vien, lai pārbaudītu, vai pareizi piemērotas procedūras, bet arī lai labotu kļūdas, veiktu pārrunas ar neapmierinātiem pretendentiem un skaidrotu īstenošanas aģentūrai, kā īstenojamas attiecīgās procedūras. Konkursa dokumentu kvalitāti bija regulāri jāuzlabo, tādēļ konkursi tika izsludināti vai noslēgti ar lielu novēlošanos. Visu šo iejaukšanās gadījumu sekas ir īstenošanas procesa papildu kavēšanās.

Tāpēc iepriekšēja apstiprināšana, ko veic Komisija, kas vada konkursu organizēšanu un līgumu slēgšanu *ISPA* projektiem, ir pilnībā pamatota līdz brīdim, kad būs nodrošināti apstākļi *EDIS* piešķiršanai (skatīt iepriekš). Saskaņā ar iepriekšējas apstiprināšanas sistēmu un *DIS* lēmumu par vadības piešķiršanu tikai *CFCA* pilda līgumslēdzējas iestādes funkcijas un atbild par projekta īstenošanu, turpretī Komisija apstiprina katru iepirkuma procesa posmu. Tātad, lai gan Komisija nav līgumslēdzēja partnere, tai ir dalīta atbildība par iepirkuma procedūru pareizību (bez Komisijas apstiprinājuma līgumi, kas noslēgti starp saņēmējiem un līgumslēdzējiem, nav spēkā).

16. KONKURENCES POLITIKA

Tā kā *ISPA* palīdzība pirmkārt ir paredzēta, lai segtu publiskos izdevumus (vai tiem līdzvērtīgus izdevumus) saistībā ar publisko pakalpojumu projektiem, tas parasti nerada problēmas attiecībā uz neatbilstību Kopienas noteikumiem konkurences jomā. Ja nav pārkāpti Kopienas noteikumi par publisko iepirkumu un ja visiem dalībniekiem, kuri atbilst vajadzīgajiem tehniskajiem un juridiskajiem nosacījumiem, ir nodrošināta brīva pieeja šādai infrastruktūrai, šī palīdzība nepiešķir īpašas priekšrocības konkrētām firmām.

17. VIDES POLITIKA

Sniedzot tiešu palīdzību prioritāriem projektiem vides jomā, *ISPA* sekmē arī vides politikas īstenošanu un atbilstību ES standartiem Horvātijā. Pieredze, kas gūta, izstrādājot projektus un tos īstenojot, attīsta administratīvo spēju un paātrina nozaru reformu vides jomā. Administratīvā spēja tiek īpaši stiprināta attiecībā uz vides ieguldījumu plānošanu un prioritāšu noteikšanu. Ir panākts nepārtraukts progress vides ietekmes novērtējuma direktīvas (Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu) pareizā īstenošanā, jo īpaši attiecībā uz publiskās apspriešanas kārtību.

Jācer, ka *ISPA* tādējādi palīdzēs panākt labvēlīgu attīstību vides aizsardzības jomā Horvātijā.

Ir būtiski uzsvērt, ka attiecībā uz Horvātiju *IPA* ieviešana, kas saistās ar lielu skaitu iestāžu un papildu projektu plūsmu, ir jānodrošina pietiekami finanšu un cilvēku resursi īstenošanas pasākumu veikšanai (tostarp uzraudzībai, pārbaudei, atļauju izsniegšanai un ziņojumu sagatavošanai).

18. TRANSPORTA POLITIKA

Transporta tīkli Horvātijā, kas atbilst *TINA* (Transporta infrastruktūras vajadzību novērtējums) un *REBIS* (pētījums par Balkānu reģionālo infrastruktūru), tika izveidoti Eiropas transporta koridora ietvaros. Vairāki no tiem šķērso Horvātijas teritoriju, ieskaitot VII koridoru (Donava), X koridoru (Zalcburga-Ļubļana–Zagreba–Belgrada–Nica–Skopje–Saloniki, ieskaitot Xa atzaru) un V koridoru, kuram Horvātijā ir divi atzari (Vb: Budapešta, Zagreba Rijeka, un Vc: Budapešta, Sarājeva, Ploče). Šos tīklus izmantoja par pamatu, plānojot valsts transporta stratēģijas saistībā ar *ISPA*. Tāpēc vienīgais *ISPA* projekts transporta jomā ir *TINA* un *REBIS* tīkla daļa, t.i., tas attiecas uz posma vai centrālā punkta izveidošanu vai atjaunošanu, vai pieeju šiem tīkliem. *TEN-T* tīkli Horvātijā ir balstīti uz *SEETO* (Dienvidaustrumu Eiropas reģionālais transporta novērošanas centrs) ieteikumiem.

Pirmspievienošanās instrumentu savstarpējā koordinēšana

Kā noteikts Koordinācijas regulā[2], Komisija nodrošina ciešu koordināciju starp trim pirmspievienošanās instrumentiem — *PHARE*, *SAPARD* un *ISPA*. Saskaņā ar minētās regulas noteikumiem *PHARE* vadības komitejai ir īpaša nozīme šo trīs pirmspievienošanās instrumentu vispārējā koordinēšanā.

Koordinēšana ar (PHARE) vienotās uzraudzības komiteju

Vienotās uzraudzības komiteja ir atbildīga par katra pirmspievienošanās instrumenta uzraudzības vispārējo koordinēšanu un ES finansētā atbalsta vispārējā progresa novērtējumu saņēmējvalstīs. Vajadzības gadījumā komiteja sniedz ieteikumus *ISPA* komitejai vai Komisijai.

Koordinēšana ar EK delegācijām

Komisijas dienesti (Paplašināšanās ģenerāldirektorāts, Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts un Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts) periodiski rīkoja sanāksmes ar ekspertiem delegācijās, kuri atbild par *PHARE* un *ISPA*, lai apspriestu plānošanas un īstenošanas jautājumus, īpaši saistībā ar konkursu organizēšanu un līgumu slēgšanu.

Koordinēšana ar IPA instrumentu

Lai nodrošinātu pasākumu efektīvu koordinēšanu un novērstu dublēšanu, Horvātijā 2008. gadā papildus *IPA* Reģionālās attīstības komponentes nozaru uzraudzības komitejas sanāksmēm notika divas *ISPA* uzraudzības komitejas sanāksmes. Turklāt jāuzsver, ka divi no tehniskās palīdzības pasākumiem, kurus finansē, izmantojot *ISPA*, ir saistīti ar projektu iestrāžu sagatavošanu to īstenošanai, izmantojot *IPA* līdzfinansējumu. Tādējādi jācer, ka pāreja no *ISPA* uz *IPA* instrumentu noritēs vienmērīgi un pasākumus attiecīgajās nozarēs varēs īstenot bez pārtraukumiem.

19. REKLĀMAS PASĀKUMI

2008. gadā notika viens reklāmas pasākums saistībā ar *ISPA* projektiem. Austrumhorvātijā *Deletovci* dzelzceļa stacijā norisinājās svinīga ceremonija par godu *Vinkovci–Tovarnik*–valsts robežas dzelzceļa posma atjaunošanas projekta darbu sākšanai, kas ir pirmais Horvātijā sāktais *ISPA* projekts. Horvātijas finanšu ministrs un transporta ministrs un EK delegācijas Horvātijā vadītājs uzrunāja sapulcējušos viesus un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus. Darbu vadītājs prezentēja projektu. Pasākums izvērtās ļoti veiksmīgs un tika plaši atspoguļots Horvātijas plašsaziņas līdzekļos.

---

[2] Padomes 1999. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1266/1999 par atbalsta koordināciju kandidātvalstīm sakarā ar pirmspievienošanās stratēģiju.